Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrad lönegradsplacering för viss vård- och ekonomipersonal m. m.; given Stockholms slott den 9 oktober 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen förordas i nära anslutning till vissa avtalsuppgörelser, som under år 1951 träffats å det kommunala området, förhöjd lönegradsplacering dels för lägre vård- och ekonomipersonal vid statliga sjukhus och inrättningar dels för sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal. De föreslagna lönegradsplaceringarna framgå av de vid statsrådsprotokollet i ärendet såsom Bilagorna A och B fogade sammanställningarna. Förslagen beröra omkring 4 400 tjänstemän och beräknas medföra en kostnadsökning per år för löner med i runt tal två miljoner kronor.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 oktober 1951.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden QUENSEL, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, fråga om *ändrad lönegradsplacering för viss vård- och ekonomipersonal m. m.* samt anför därvid följande.

Inom den statliga sjukhus- och anstaltsvården har löneställningen för vård- och ekonomipersonalen i stort sett varit densamma som vid motsvarande kommunala inrättningar. Emellertid har den lägre vård- och ekonomipersonalen inom den kommunala förvaltningen genom särskilda överenskommelser i maj 1951 mellan å ena sidan Svenska landstingsförbundet och Svenska stadsförbundet samt å andra sidan Svenska kommunalarbetareförbundet erhållit löneförhöjningar utöver vad som kommit de statliga tjänstemännen till del genom höjningen av det rörliga tillägget. Även den sjuksköterske- och barnmorskeutbildade personalen vid kommunala sjukhus och inrättningar har nyligen erhållit betydande lönehöjningar. På grund härav har fråga uppkommit om icke redan nu en revision av löneställningen för motsvarande statstjänstemän bör genomföras, ehuru 1949 års tjänsteförteckningskommitté icke varit i tillfälle att pröva dessa personalgruppers lönegradsplacering. Förhandlingar i ämnet ha även påkallats av Statstjänarkartellen.

Jag torde i detta sammanhang också få anmäla, att *direktionen för karolinska sjukhuset* i skrivelse den 19 juni 1951 hemställt, att undersköterskor, sjukvårdsbiträden och ekonomibiträden vid de under direktionens förvaltning stående sjukhusen måtte uppflyttas i lönegrad samt att härför erforderliga medel måtte anvisas. Direktionen har till stöd för sin framställning anfört bl. a., att det är en nödvändig förutsättning för att i tillräcklig omfattning erhålla biträdespersonal vid ifrågavarande sjukhus att avlöningen till denna personal icke understiger den av Stockholms stad tillämpade. En konsekvens av den redan beslutade höjningen av lönerna för stadens befattningshavare kommer enligt direktionens mening med säkerhet att bli, att de statliga sjukhusens personal i stor utsträckning söker anställning vid stadens sjukhus samtidigt som möjligheterna till nyrekrytering vid statens

sjukhus ytterligare försvåras. Direktionen föreslår, att biträdespersonalen vid de av direktionen förvaltade sjukhusen måtte redan från och med den 1 juli 1951 erhålla en sådan förhöjning av löneställningen att denna åter kommer att så nära som möjligt ansluta sig till den vid Stockholms stads sjukhus tillämpade.

Vidare har *direktionen över institutet och förskolan för blinda å Tomteboda* i en av skolöverstyrelsen med yttrande den 17 januari 1951 överlämnad framställning, varöver statens lönenämnd den 22 mars 1951 avgivit utlåtande, hemställt om uppflyttning i lönegrad av vissa ekonomibiträdestjänster. Direktionen har framhållit, att ekonomibiträdena vid institutet erhålla lägre löner än de som utgå till motsvarande personal vid karolinska sjukhuset och Stockholms stads sjukhus samt att denna omständighet medfört täta ombyten av personal och även avsevärd personalbrist.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola har i skrivelse den 24 augusti 1951 hemställt om förbättrade avlöningsförmåner för instruktionssköterskor i lönegraden 15.

Förhandlingar beträffande biträdespersonalens löneställning ha inom civildepartementet förts med representanter för *Statstjänarkartellen.* Därvid har i juli 1951 — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — träffats en överenskommelse av följande innehåll.

1. Vård- och ekonomipersonalen vid statliga sjukhus och vårdinrättningar uppflyttas, från den 1 juli 1951 räknat, i lönegrad enligt följande, nämligen

avdelningsbiträden och ekonomibiträden i lönegraden 2 samt ekonomibiträden i lönegraden 3 uppflyttas till lönegraderna 4 respektive 5, dock att biträden i lönegraden 2 med placering i Stockholm, Solna eller Sundbyberg uppflyttas till lönegraden 5,

ekonomibiträden i lönegraden 4 uppflyttas till lönegraden 5,

sjukvårdsbiträden i lönegraderna 3 och 4 uppflyttas till lönegraden 5,

undersköterskor i lönegraden 5 uppflyttas till lönegraden 7,

barnsköterskor i lönegraden 5 uppflyttas till lönegraden 6,

fotografibiträden i lönegraden 4 uppflyttas till lönegraden 5.

2. Tjänstemannen skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, i den nya lönegraden ha motsvarande placering i löneklass (lönerum) och motsvarande rätt till uppflyttning i löneklass (lönerum), som han fr. o. m. samma dag skulle ha haft i den gamla lönegraden.

En sammanställning över ifrågavarande personalgruppers tidigare och nuvarande lönegradsplacering inom den kommunala förvaltningen samt motsvarande statliga personals lönegradsplacering nu och enligt förhandlingsöverenskommelsen torde få fogas såsom *Bilaga A* vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Beträffande den sjuksköterske- och barnmorskeutbildade personalens löneställning ha inom civildepartementet förhandlingar ägt rum med repre-

sentanter för *Tjänstemännens centralorganisation.* Vid dessa förhandlingar överenskoms den 28 september 1951 — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — följande.

1. Sjuksköterskeutbildad personal vid härefter angivna anstalter och inrättningar uppflyttas, från den 1 juli 1951 räknat, i lönegrad enligt följande.

a) Till lönegraden 12 uppflyttas sjuksköterska i lönegraden 10 vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte, karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och statens alkoholistanstalt å Venngarn samt sjuksköterska i lönegraden 11 vid garnisonssjukhusen och karolinska sjukhuset.

b) Till lönegraden 14 uppflyttas sjuksköterska och avdelningssköterska i lönegraderna 11 och 12 vid tandläkarhögskolorna, sjuksköterska i lönegraden 12 vid truppförbanden och garnisonssjukhusen, översköterska i sistnämnda lönegrad vid fångvårdsanstalterna, truppförbanden, garnisonssjukhusen, statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, läroanstalterna för blinda, vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte, dövstumskolorna, karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, översköterska med tjänstgöring såsom laboratoriesköterska, röntgensköterska eller apotekssköterska i lönegraden 12 vid statens sinnessjukhus och statens anstalt för fallandesjuka, röntgensköterska i samma lönegrad vid patruller för allmän skärmbildsundersökning, sjuksköterska och översköterska i lönegraderna 12 och 13 vid statens institut för folkhälsan och de affärsdrivande verken, skolsköterska i lönegraden 12 vid de allmänna läroverken samt skolsköterska (biträdande instruktionssköterska) i lönegraden 13 vid statens sjuksköterskeskola.

c) Till lönegraderna 18 och 20 uppflyttas biträdande föreståndare (instruktionssköterska) i lönegraden 15 vid statens distriktssköterskeskola samt instruktionssköterska i lönegraderna 15 och 19 vid truppförbanden samt statens sjuksköterskeskola. Därvid må lönegraden 20 tillämpas endast i fråga om den som genomgått föreskriven utbildningskurs för instruktionssköterska.

d) Till lönegraden 17 uppflyttas föreståndarinna i lönegraden 16 vid garnisonssjukhuset i Boden, karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

e) Till lönegraden 19 uppflyttas föreståndarinna i lönegraden 16 vid garnisonssjukhusen i Karlsborg, Skövde, Eksjö och Sollefteå.

f) Till lönegraden 21 uppflyttas första föreståndarinna i lönegraden 19 vid garnisonssjukhuset i Boden och serafimerlasarettet.

g) Till lönegraden 22 uppflyttas första föreståndarinna i lönegraden 19 vid karolinska sjukhuset samt föreståndarinna i sistnämnda lönegrad vid centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor.

2. De vid de statliga sjukhusen tillämpade normerna för övertidsersättning till viss sjuksköterskepersonal skola justeras i syfte att bringa den å turlista upptagna övertiden i överensstämmelse med fullgjord övertid.

3. Ersättningen till skolsköterska med deltidstjänstgöring höjes, från den 1 juli 1951 räknat, från 100 kronor till 150 kronor för hel vecka. Timlönen för sådan sköterska anpassas till vad som gäller för motsvarande

kommunala befattningshavare, dock skall ersättningen per timme icke understiga nu utgående 3 kronor 75 öre.

4. Barnmorskeutbildad personal uppflyttas, från den 1 juli 1951 räknat, i lönegrad enligt följande.

a) Till lönegraden 14 uppflyttas barnmorska i lönegraden 12 vid karolinska sjukhuset.

b) Till lönegraderna 18 och 20 uppflyttas instruktionsbarnmorska i lönegraderna 15 och 19 vid barnmorskeläroanstalterna, därvid lönegraden 20 må tillämpas endast beträffande den som genomgått föreskriven utbildningskurs för instruktionsbarnmorska.

5. Tjänstemannen skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, i den nya lönegraden ha motsvarande placering i löneklass (lönerum) och motsvarande rätt till uppflyttning i löneklass (lönerum), som han fr. o. m. samma dag skulle ha haft i den gamla lönegraden.

En översikt över den sjuksköterske- och barnmorskeutbildade personalens tidigare och nuvarande lönegradsplacering inom landstingens avtalsområde samt motsvarande statliga personals lönegradsplacering nu och enligt förhandlingsöverenskommelsen torde få fogas såsom *Bilaga B* vid protokollet i detta ärende.

Departementschefen. Såsom jag förut anfört bör — med hänsyn till de uppgörelser som å det kommunala området i år träffats om löneställningen för vård- och ekonomipersonalen — upptagas till övervägande om icke motsvarande statliga tjänstemän böra redan nu erhålla en förhöjd lönegradsplacering. Man kan nämligen, vilket även direktionen för karolinska sjukhuset i sin förut berörda skrivelse framhållit, befara att eljest svårigheter uppstå att driva de statliga sjukhusen och vårdanstalterna i erforderlig omfattning. Jag finner mig därför böra förorda, att denna personal, ehuru dess lönegradsplacering icke prövats av 1949 års tjänsteförteckningskommitté, från och med den 1 juli 1951 erhåller en sådan förhöjning av sin löneställning att denna åter så nära som möjligt ansluter sig till den vid de kommunala sjukhusen och vårdanstalterna tillämpade.

Vad angår biträdespersonalen överensstämmer den med Statstjänarkartellen träffade förhandlingsöverenskommelsen — såsom framgår av sammanställningen över vård- och ekonomipersonalens lönegradsplacering (Bilaga A) — i stort sett med de kommunala uppgörelserna. Jag anser mig därför böra tillstyrka denna överenskommelse. I fråga om övrig vårdpersonal medför den nyligen träffade uppgörelsen i avtalstvisten mellan å ena sidan Svenska landstingsförbundet och Svenska stadsförbundet samt å andra sidan Svensk sjuksköterskeförening bl. a. lönegradsuppflyttningar för sjuksköterskeutbildad personal. Även för barnmorskeutbildad personal har å det kommunala området avtalats lönegradsuppflyttningar. Den med Tjänstemännens centralorganisation träffade överenskommelsen, som nära ansluter sig till dessa uppgörelser, innebär lönegradsuppflyttning av de statliga tjänster, för vilka kräves sjuksköterske- eller barnmorskeutbildning, samt

ändrade grunder för ersättning till deltidsanställda skolsköterskor. Jag förordar, att jämväl denna överenskommelse godkännes.

Jag förutsätter, att i enlighet med förhandlingsöverenskommelsen i anledning av genomförandet av ifrågavarande lönerevision företagas justeringar av de vid de statliga sjukhusen tillämpade normerna för övertidsersättning till viss sjuksköterskepersonal i syfte att bringa den å turlista upptagna övertiden i överensstämmelse med fullgjord övertid.

Skäl kunna givetvis anföras för att samtidigt genomföra en lönerevision även för vissa andra personalgrupper huvudsakligen inom sjukvården och försvaret, såsom vårdpersonal vid sinnessjukhusen samt ekonomiföreståndarinnor. Det har emellertid icke varit möjligt att nu pröva dessa tjänstemäns lönegradsplacering i förhållande till såväl den sjuksköterskeutbildade personalens som övriga gruppers. Jag utgår emellertid ifrån att 1949 års tjänsteförteckningskommitté snarast skall kunna framlägga förslag i detta hänseende.

Förslagen om ändrad lönegradsplacering avse enligt 1950 års personalstatistik sammanlagt omkring 4 400 tjänstemän. Kostnadsökningen per år för löner kan uppskattas till i runt tal två miljoner kronor. Härtill komma ökade pensionskostnader m. m. Förslagen påverka medelsbelastningen å i huvudsak följande anslag, nämligen Fångvårdsanstalterna: Avlöningar (II. E. 3), Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 6), Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 48), Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. (IV. C. 79), Garnisonssjukhusen: Avlöningar (IV. D. 26), Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar (IV. D. 28), Militärapoteket: Avlöningar (IV. D. 29), Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar (V. B. 35), Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar (VIII. E. 34), Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar (VIII. E. 38), Allmänna läroverken: Avlöningar (VIII. H. 1), Folkskoleseminarierna: Avlöningar (VIII. I. 1), Småskoleseminarierna: Avlöningar (VIII. I. 5), Nomadskolor: Avlöningar (VIII. I. 40), Läroanstalter för blinda: Avlöningar (VIII. I. 53), Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte: Avlöningar (VIII. I. 55), Dövstumskolorna: Avlöningar (VIII. I. 61), Högre tekniska läroverk: Avlöningar (VIII. J. 4), Konstfackskolan: Avlöningar (VIII. J. 9), Sjöbefälsskolorna: Avlöningar (X. B. 13), Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar (XI. B. 10), Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar (XI. B. 12), Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar (XI. B. 14), Statens sinnessjukhus: Avlöningar (XI. B. 26), Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar (XI. B. 37), Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar (XI. B. 39), Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar (XI. B. 44), Karolinska sjukhuset: Avlöningar (XI. B. 49), Serafimerlasarettet: Avlöningar (XI. B. 51), Statens institut för folkhälsan: Avlöningar (XI. B. 96), Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar (XI. B. 101), Statens sjuksköterskeskola: Avlöningar (XI. B. 103), Specialutbildning av barnsjuksköterskor (XI. B. 108), Allmän skärm-

bildsundersökning: Lokala undersökningar (XI. B. 115), Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område (XI. B. 126), Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar (XI. C. 1), Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar (XI. C. 3), Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar (XI. C. 5), Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar (XI. C. 7) samt Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar (XI. C. 10).

De löneförhöjningar för vård- och ekonomipersonal, som genomförts å det kommunala området eller här föreslagits, torde komma att påverka medelsbelastningen även å vissa bidragsanslag, såsom förslagsanslaget till Vanföreanstalter m. m.: Bidrag till vanföreanstalter m. m. (XI. B. 81). Därjämte torde det bli erforderligt att vidtaga ändringar i de bestämmelser, som reglera statsbidragen till skolhälsovården vid högre kommunala skolor samt folk- och småskolor. De anslag, som beröras härav, äro följande, nämligen Kommunala läroverk: Bidrag till hälsovården vid vissa högre kommunala skolor (VIII. H. 13), Folkskolor m. m.: Bidrag till hälsovården vid folk- och småskolor (VIII. I. 20) och Högre folkskolor: Bidrag till arvoden åt skolläkare m. m. (VIII. I. 47).

De förordade ändringarna i lönegradsplacering torde böra underställas riksdagens prövning. Därest tjänsteman, som beröres av föreslagen lönegradsuppflyttning, innehar ordinarie tjänst, bör han, i avvaktan på att ändringar i vederbörande personalförteckningar må beslutas av 1952 års riksdag, erhålla anställning såsom extra ordinarie tjänsteman i den nya lönegraden. Riksdagens bemyndigande torde böra utverkas att överskrida de maximerade anslag och anslagsposter, som beröras av förslagen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna de av mig i det föregående förordade riktlinjerna för en lönerevision för lägre vård- och ekonomipersonal samt sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personal ävensom

2) för budgetåret 1951/52 medgiva de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kunna bli erforderliga vid ett genomförande av lönerevisionen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen

Ur protokollet:

Lennart Hauschildt.

Bilaga A.

Översikt över vård- och ekonomipersonalens lönegradsplacering.

Landstingen och städerna			Statsverket			
Befattning	Lönegrad förut	Lönegrad nu	Befattning	Antal enl. 1950 års personalstatistik	Lönegrad nu	Lönegrad enl. förhandlingsöverenskommelsen
Ekonomibiträde	2	4½	Ekonomibiträde	2 005	2	[1] 4
D:o	3	5	D:o	336	3	5
D:o	4	5½	D:o	517	4	5
Sjukvårdsbiträde	2	4½	Sjukvårdsbiträde	431	3	5
D:o	3	5	D:o	295	4	5
Undersköterska, ej kursutbildad	4	5½	—			
D:o med 8-veckors kurs	5	7	Undersköterska.....	57	5	7
Barnsköterska.....	4	6	Barnsköterska.....	4	5	6
Röntgenbiträde.....	2	5	Fotografibiträde.....	4	4	5

[1] I Stockholm, Solna och Sundbyberg lönegraden 5.

Bilaga B.

Översikt över sjuksköterske- och barnmorskeutbildad personals lönegradsplacering.

Landstingen[1]			Statsverket			
Befattning	Lönegrad förut	Lönegrad nu	Befattning	Antal enl. 1950 års personalstatistik	Lönegrad nu	Lönegrad enl. förhandlingsöverenskommelsen
Sjuksköterska i sluten vård	10	12	Sjuksköterska	179	10	12
			D:o	30	11	
Sjuksköterska i sluten vård	12	14	Sjuksköterska	1	11	14
			Avdelningssköterska	1	11	
			D:o	7	12	
			Sjuksköterska	21	12	
			Översköterska	426	12	
			Röntgensköterska	8	12	
Skolsköterska	12 o. 13	14	Skolsköterska	9	12	
			D:o	2	13	
			Sjuksköterska	9	13	
Instruktionssköterska	18	18	Bitr. föreståndare	6	15	18 o. 20
D:o med utbildningskurs		20	Instruktionssköterska		15 o. 19	
Bitr. husmor	17	17	Föreståndarinna	6	16	17
Husmor	17	19	D:o	4	16	19
D:o	19	21	Första föreståndarinna	2	19	21
D:o		22	D:o	1	19	22
Föreståndarinna vid sjuksköterskeskola med mindre än 50 elever	20	22	Föreståndarinna vid centralskolan för specialutbildning av barnsköterskor	—	19	22
annan		23	Föreståndarinna vid sjuksköterskeskola, distriktssköterskeskola eller barnmorskeläroanstalt	4	23	23
Anstaltsbarnmorska	12	14	Barnmorska	4	12	14
			Instruktionsbarnmorska	5	15 o. 19	18 o. 20

[1] I fråga om skolsköterska: städerna.